

Yttrande från Regionkommittén om "Hur informations- och kommunikationstekniken kan bidra till ökad energieffektivitet"

(2009/C 76/11)

REGIONKOMMITTÉNS STÅNDPUNKT

- Regionkommittén konstaterar att hanteringen av klimatförändringarna är en av de viktigaste politiska utmaningarna för de lokala och regionala myndigheterna under de närmaste åren.
- Kommittén anser att man för att nå de ambitiösa målen för år 2020 måste se till att det finns god tillgång till IKT-baserade lösningar och att dessa lösningar också utnyttjas fullt ut.
- ReK betonar att IKT spelar en viktig roll vid genomförandet av unionens strategi för hållbar utveckling. Genom tekniska och kommersiella innovationer påverkar IKT den hållbara utvecklingen på ett positivt sätt, och främjar med hjälp av de intelligentaste och renaste processerna strukturella förändringar i utnyttjandet av naturresurserna.
- Kommittén framhåller att den informations- och kommunikationsteknik som ökar energieffektiviteten har en enorm potential att förbättra EU:s konkurrenskraft och öka möjligheterna till affärsverksamhet på lokal och regional nivå.
- Kommittén påpekar att kommunerna och regionerna förfogar över flera instrument som kan hjälpa dem att fullt ut utnyttja de möjligheter som IKT erbjuder inom ramen för hanteringen av klimatförändringarna. Hit hör bl.a. ansvar och befogenheter på områdena fysisk planering, energiutbud, byggnadsverksamhet och trafik.
- Kommittén föreslår att det skulle kunna anordnas ett evenemang på EU-nivå med anknytning till den fråga som behandlas i meddelandet under vilket man ordnar en utställning för de lokala och regionala myndigheterna och en tävling om de bästa projekt där IKT utnyttjas för energieffektivitet. ReK är villig att delta i såväl utställningen som programmet under själva evenemanget. Kommissionen skulle i samarbete med Regionkommittén och övriga aktörer kunna utarbeta en handledning om hur de lokala och regionala myndigheterna kan utnyttja IKT i sina klimatförändringsplaner.

Föredragande: Risto KOIVISTO (FI-PSE), ordförande i landskapsstyrelsen för Birkalands förbund

Referensdokument

Hur informations- och kommunikationstekniken kan bidra till ökad energieffektivitet

KOM(2008) 241 slutlig

POLITISKA REKOMMENDATIONER

REGIONKOMMITTÉNS STÅNDPUNKT

Allmänna kommentarer

1. Regionkommittén har i sina yttranden under senare tid konstaterat att hanteringen av klimatförändringarna är en av de viktigaste politiska utmaningarna för de lokala och regionala myndigheterna under de närmaste åren.

2. ReK stöder Europeiska rådets mål att fram till år 2020 minska utsläppen med 20 % jämfört med nivån år 1990, öka andelen förnybar energi till 20 % av EU:s totala energikonsumtion och minska EU:s energikonsumtion med 20 % jämfört med beräkningarna.

3. Kommittén stöder kommissionens uppfattning att man för att nå de ambitiösa målen för år 2020 måste se till att det finns god tillgång till IKT-baserade lösningar och att dessa lösningar också utnyttjas fullt ut.

4. Kommittén upprepar sitt tidigare konstaterande att energieffektivitet måste prioriteras i alla val som görs inom ramen för den europeiska energipolitiken. Därför välkomnar kommittén att kommissionen i meddelandet konstaterar att den med hjälp av informations- och kommunikationstekniken vill öka effektiviteten inom energiproduktionen, -distributionen och -handeln.

5. ReK har i sina yttranden om kommissionens i2010-initiativ på senare tid särskilt lyft fram IKT:s sociala och ekonomiska aspekter, och gläder sig därför över att kommissionen nu även beaktar kunskapssamhällets miljöaspekter.

6. ReK betonar att IKT spelar en viktig roll vid genomförandet av unionens strategi för hållbar utveckling. Genom tekniska och kommersiella innovationer påverkar IKT den hållbara utvecklingen på ett positivt sätt, och främjar med hjälp av de intelligentaste och renaste processerna strukturella förändringar i utnyttjandet av naturresurserna.

7. Kommittén framhåller att den informations- och kommunikationsteknik som ökar energieffektiviteten har en enorm potential att förbättra EU:s konkurrenskraft och öka möjligheterna till affärsverksamhet på lokal och regional nivå.

De lokala och regionala myndigheternas ställning

8. Regionkommittén är övertygad om att kommissionen har gjort ett riktigt val när den vid godkännandet och testningen av idéer har prioriterat stadsområdenas deltagande och samarbetet med dessa, och anser att detta val ligger i linje med kommitténs tidigare kommentarer beträffande strategin för i2010.

9. Kommittén tror att det är just de lokala och regionala myndigheterna som på grund av sina konkreta behov kan utforma de mest nyskapande och innovativa initiativen till stöd för EU:s i2010-strategi.

10. Kommittén påpekar att kommunerna och regionerna förfogar över flera instrument som kan hjälpa dem att fullt ut utnyttja de möjligheter som IKT erbjuder inom ramen för hanteringen av klimatförändringarna. Hit hör bl.a. ansvar och befogenheter på områdena fysisk planering, energiutbud, byggnadsverksamhet och trafik.

11. ReK konstaterar att de lokala och regionala myndigheterna redan i dag i stor utsträckning utnyttjar IKT i många av sina åtgärder för att minska energikonsumtionen och utsläppen, bl.a. på följande områden:

— Belysning på offentliga platser. Användarna kan t.ex. med ett SMS eller via internet tända belysningen på en idrottsplats utomhus under en bestämd tid, och gatubelysning kan regleras automatiskt enligt behov.

— Reglering av uppvärmning, luftkonditionering och belysning i byggnader. Tekniken spelar en särskilt viktig roll i byggnader som förbrukar mycket energi, t.ex. simhallar.

— Fjärrövervakning av fastigheter och andra offentliga utrymmen. Samtidigt erhålls information om energiförbrukningen i byggnaderna och om förändringar i denna.

— Miljövänligare trafikstyrning såsom trafikljus som reagerar på förändringar i trafikflödet samt information om trafikstockningar.

— Ökning av kollektivtrafikens konkurrenskraft. Många kommuner erbjuder redan i dag realtidsinformation om avgångar som bygger på lokalisering av transportmedlen samt biljettförsäljning via internet.

- Utveckling av närlogistiken. Med hjälp av informationstekniken kan man kombinera kommunens transporter och olika rörliga tjänster till en helhet som orsakar mindre utsläpp samt optimera rutterna så att de blir mer miljövänliga.
- Ökad konsumentmedvetenhet. Med hjälp av fjärravläsning av förbrukningsmätare kan man erbjuda konsumenterna information i realtid som interaktivt ökar energieffektiviteten och minskar utsläppen.
- Energiproduktionen och -distributionen. Redan i dag förekommer på detta område processer som styrs med informationsteknik.

12. Kommittén stöder kommissionens förslag om att man i detta skede ska ge IKT-företagen en ledande roll i den strukturförändring som ska leda till ett minskat klimatavtryck.

13. ReK framhåller också de stora möjligheter som IKT erbjuder de lokala och regionala myndigheterna när det gäller att öka produktiviteten och förbättra tjänsterna samtidigt som energikonsumtionen och utsläppen minskar. Ett utnyttjande av dessa möjligheter förutsätter dock ofta en mer omfattande omstrukturering av myndigheternas arbetsmetoder, t.ex. följande:

- En ökning av distansarbetet genom att arbetet görs mer flexibelt.
- En övergång från dokument i pappersform till elektronisk hantering av olika frågor samtidigt som både de interna och externa arbetsrutinerna förnyas.
- Tillhandahållande av behovsbaserade tjänster via sektors- och organisationsöverskridande enheter i servicecenter nära medborgarna dit mer djupgående sakkunskap och t.ex. tolktjänster överförs via videokonferenser efter behov.

14. Regionkommittén framhåller att de europeiska lokala och regionala myndigheterna och deras nätverk gärna deltar i den samråds- och partnerskapsprocess för IKT och energieffektivitet som föreslås av kommissionen, och också gärna bidrar till en spridning av bästa praxis.

15. ReK uppmanar kommissionen att tillsammans med medlemsstaterna utarbeta för ändamålet lämpliga finansieringsmodeller som även beaktar de lokala och regionala myndigheternas behov. Kommittén uppmanar också kommissionen att i alla sina finansieringskällor prioritera energieffektivitet, särskilt när IKT-lösningar tillämpas.

Övriga kommentarer

16. Regionkommittén anser att kommissionen, trots att flera initiativ redan inletts på området, i meddelandet borde ha inbegripit transporter i de frågor som man koncentrerar sig på i inledningsskedet, eftersom dessa erbjuder stora besparingsmöjligheter och många möjligheter att tillämpa IKT samt är av

central betydelse ur den lokala och regionala förvaltningens synvinkel.

17. Kommittén anser i likhet med kommissionen att det är viktigt att stödja utvecklingen av datorer som förbrukar mindre energi, och uppmanar samtidigt kommissionen att också investera i utvecklingen av metoder för att förbättra utnyttjandet av i synnerhet den värmeenergi som alstras i stora datorutrymmen.

18. Utöver den energieffektivitet som kommissionen lyft fram fäster kommittén även uppmärksamhet vid den omfattande inverkan som produktionen, transporten och bortskaffandet av IT-produkter har på branschens miljövetryck, och anser att man måste försöka påverka detta både genom frivilliga avtal och vid behov även genom lagstiftning.

19. Kommittén föreslår att det utarbetas gemensamma riktlinjer för sådan forskningsverksamhet som med informations- och kommunikationsteknikens hjälp utvecklar energieffektiviteten, så att de splittrade europeiska, nationella och regionala resurserna kan föras samman och bättre utnyttjas för de gemensamma målen.

20. ReK betonar den kundbaserade forskningens betydelse, och anser att en förutsättning för att denna ska bli framgångsrik är ett nära samarbete mellan den vetenskapliga forskningen, IKT-företag och övriga företag, energiproducenter, de lokala och regionala myndigheterna samt konsumentorganisationerna.

21. Med beaktande av de lokala och regionala myndigheternas centrala ställning på området energieffektivitet uppmanar ReK kommissionen att ge dessa myndigheter en viktig roll i unionens ramprogram för forskning liksom i motsvarande nationella projekt och framför allt i de storskaliga pilotprogram för att spåra IKT-sektorns koldioxidavtryck som omnämns i meddelandet.

22. Kommittén oroar sig över att man, trots frågans stora betydelse, inte tillräckligt har betonat ett konkret utnyttjande av innovationer i form av produkter och tjänster på massmarknaden, och konstaterar att de lokala och regionala myndigheterna förutom att vara föregångare när det gäller att utnyttja innovationer också kan erbjuda företag i branschen en positiv ekonomisk utvecklingsmiljö.

23. Kommittén anser att ett stort problem med tanke på marknadstillväxten är bristen på gemensamma normer framför allt på teknikområden med nära anknytning till den lokala och regionala förvaltningen, såsom intelligenta styrsystem för byggnader, belysningsstyrning och trafiksystem. Avsaknaden av normer förhindrar teknisk kompatibilitet, begränsar konkurrensen på marknaden och försvårar den offentliga upphandlingen.

24. ReK noterar att de prioriterade områden som kommissionen föreslår saknar gemensamma mätmetoder med vars hjälp de lokala och regionala myndigheterna skulle kunna bedöma nyttan av olika lösningar.

25. Med avseende på eldistributionen och en tryggad elförsörjning är det ändamålsenligt att decentralisera energiproduktionen till olika kommuner och regioner, och decentraliseringen erbjuder en möjlighet att kombinera olika energiproduktionsformer. Därför välkomnar kommittén varmt kommissionens planer på att öka utbytet av information och goda lösningar beträffande nya IKT-baserade företagsmodeller för den decentraliserade produktionen och att satsa på forskningen och utvecklingen på detta område.

26. Regionkommittén konstaterar att kommissionen i sitt meddelande inte har lyft fram främjandet av miljövänlig IKT i den offentliga upphandlingen, och uppmanar kommissionen att utveckla förfaranden för att de lokala och regionala myndigheterna i den offentliga upphandlingen och framför allt i det förkommersiella förfarandet lättare än i dag ska kunna prioritera energieffektiviteten och utvecklingen av relevant IKT.

27. Kommittén är positiv till de förväntningar på ett nära samarbete med Regionkommittén som kommissionen framför i sitt meddelande, och föreslår följande:

- Det skulle kunna anordnas ett evenemang på EU-nivå med anknytning till den fråga som behandlas i meddelandet under vilket man ordnar en utställning för de lokala och regionala myndigheterna och en tävling om de bästa projekt där IKT utnyttjas för energieffektivitet. ReK är villig att delta i såväl utställningen som programmet under själva evenemanget.
- Kommissionen skulle i samarbete med Regionkommittén och övriga aktörer kunna utarbeta en handledning om hur de lokala och regionala myndigheterna kan utnyttja IKT i sina klimatförändringsplaner.

28. ReK föreslår att kommissionen i sitt nästa meddelande om IKT och miljön, som ska offentliggöras våren 2009,

- utvidgar perspektivet från energieffektivitet till hållbar utveckling,
- bifogar en konkret handlingsplan med specifika mål, åtgärder och tidsgränser,
- inkluderar som nya områden åtminstone transporter och behoven av en ändring av de allmänna förfarandena inom ramen för offentlig förvaltning,
- beaktar de lokala och regionala myndigheternas ställning och behov.

Bryssel, den 27 november 2008.

Regionkommitténs centrala synpunkter

29. Såsom kommittén redan tidigare har konstaterat bör energieffektivitet och en ökad användning av förnybar energi bli en central del av EU:s energipolitik. Investeringar i IKT som ökar energieffektiviteten hjälper kommunerna och regionerna att hantera klimatförändringarna, decentralisera energiproduktionen och minska energiförbrukningen samt att erbjuda lokala företag nya verksamhetsmodeller.

30. Kommittén fäster stor vikt vid kommissionens planer på att vid godkännandet och testningen av idéer utnyttja stadsområdenas erfarenheter och även samarbeta med existerande nätverk för lokala och regionala myndigheter. Kommunerna och regionerna har på grund av sina många olika roller (som bl.a. tillsynsmyndighet, konsument, tillhandahållare av tjänster, energiförbrukare och -tillhandahållare, impulsgivare, sakkunnig och tillhandahållare av anvisningar) flera skäl att ge sitt fulla stöd till ett fullt utnyttjande av IKT i samband med ökningen av energieffektiviteten. Kommittén kommer att göra vad den kan för att öka medvetenheten hos stadsområdena och nätverken för lokala och regionala myndigheter om dessa möjligheter och uppmantra dem att delta i partnerskapsprocessen.

31. Kommittén önskar att kommissionen skulle satsa mer på en standardisering på området, så att de lokala och regionala myndigheterna skulle få tillgång till mer kompatibla produkter. Standardisering och kvalitetskriterier främjar också marknads konkurrensen och gör det enklare att genomföra offentliga upphandlingar som gynnar energieffektiviteten.

32. De lokala och regionala myndigheterna representerar det gemensamma miljöansvaret och kan med stöd av unionen och medlemsstaterna vara föregångare och visa gott exempel genom att öka energieffektiviteten med hjälp av IKT. Denna roll som föregångare omfattar bland annat inrättandet av ett nytt partnerskap med IKT-företag och energiproducenter, genomförandet av intelligent energiförbrukning i offentliga byggnader och intelligent belysning på offentliga platser samt större energieffektivitet i förvaltning och tjänster.

33. Kommittén föreslår att Europeiska unionen i sitt nästa meddelande på området offentliggör en europeisk handlingsplan för hur IKT kan utnyttjas till att främja hållbar utveckling. Regionkommittén anser också att det är nödvändigt att inkludera transporter i den övergripande granskningen och att i handlingsplanen inbegripa en omfattande e-strategi för minskning av koldioxidutsläppen, kvantitativa sektorsspecifika mål för dessa utsläpp och åtgärder på EU-nivå och nationell nivå för att nå dessa mål samt fastställa indikatorer för en uppföljning av utvecklingen.

Regionkommitténs
ordförande

Luc VAN DEN BRANDE